

Speech van Jan Berndsen (AFM) | BeleggersFair, Amsterdam (Beurs van Berlage)

vrijdag 7 november 2025

Goedemiddag!

Wat mooi om hier zoveel betrokken beleggers bij elkaar te zien, op een plek waar je de echo's van vroeger nog kunt horen: de opwindende over de kansen van de wereldhandel — en ook de spanning over de risico's.

Beleggen is dus een tijdloze bezigheid.

En voor economie en bedrijfsleven hebben we die levendige kapitaalmarkten ook nodig. Markten die worden gevoed door mensen, die met hun vermogen aan de slag kunnen en willen.

De een zoekt naar snelle winst en de ander naar zekerheid op de lange termijn. Beide typen beleggers dragen bij aan een economische dynamiek die vervolgens ondernemers en bedrijven weer helpt.

Beleggen is dus belangrijk voor het opbouwen van vermogen én het versterken van economische groei.

Kortom, ik sta hier zeker niet om u te ontmoedigen.

Maar als toezichthouder letten we wel heel goed op de randvoorwaarden.

Zodat u verstandig kunt beleggen.

Natuurlijk heeft iedereen recht op z'n eigen inschatting van wat verstandig beleggen is.

Maar als toezichthouder hebben we daar zelf ook een sterke opvatting over.

Ik hoop eerlijk gezegd dat u onze tips hierover kunt dromen, want dat betekent dat u ze vaker hebt gehoord.

En hopelijk past u ze ook toe.

Maar nu ik hier toch sta, ga ik ze u toch nog een keer meegeven.

Want je hebt als belegger op de lange termijn het meeste aan je investering als je het kritisch en verstandig aanpakt.

Hoe je dat doet? Door altijd deze checklist te volgen:

[Slide: adviezen uit infographic]

- 1) Ga je beleggen als vermogensopbouw? Denk aan de lange termijn, spreid je risico's en beleg met geld dat je kunt missen.
- 2) Zorg dat je belegt in producten of diensten die je begrijpt. Verdiep je in onafhankelijk onderzoek. En kijk goed naar de werkelijke kosten.
- 3) Check altijd of een beleggingsaanbieder een vergunning heeft — of kijk of die op onze waarschuwingslijst staat. Soms valt een belegging buiten ons toezicht. Wees je daarvan bewust!

- 4) Lijkt iets te mooi om waar te zijn? Dan is dat het meestal ook. Laat je niet onder druk zetten en herken signalen van fraude.
- 5) Als u duurzaamheid belangrijk vindt, let er dan op dat een duurzame belegging ook écht duurzaam is. Check altijd de duurzaamheidsclaims.

Deze tips lossen natuurlijk niet al uw beleggingsrisico's op.
Maar het helpt wel om risico's te vermijden die u kúnt vermijden.
Want uiteraard belegt u altijd op eigen risico.
Er zit altijd een eigen verantwoordelijkheid aan vast.

U begrijpt: dit is een tijdloze boodschap.
En juist daarom hoort u hem telkens weer uit de mond van de toezichthouder.

Maar dat is niet het enige 'tijdloze' waarover ik het vandaag met u wil hebben.
Want er is nog iets anders 'tijdloos' aan de wereld van beleggen: en dat is dat er altijd sprake zal zijn van verandering en innovatie.
Soms zelfs razendsnel.

Het beste voorbeeld voor vandaag is natuurlijk de opkomst van AI.
Want we zien nu al dat AI grote invloed kan hebben op de samenstelling van uw portefeuille.
En dat bedoel ik op twee manieren:

Je kunt natuurlijk in AI beleggen: zoals in bedrijven die AI-toepassingen ontwikkelen.
Maar je kunt ook mét AI beleggen.
Sommigen van u horen ongetwijfeld bij de *early adapters*, die hier bovenop zitten.
Of misschien kijkt u wel liever eerst de kat uit de boom.

Maar hoe u ook belegt, u kunt steeds moeilijker om AI heen.
Misschien merkt u dat uw eigen aanbieder, platform of app ermee werkt.
Ze gebruiken misschien algoritmes om portefeuilles samen te stellen, op basis van uw risicoprofiel.
Of om uw portefeuille automatisch te 'herbalanceren'.
Misschien stelt u uw beleggingsvragen wel regelmatig aan een chatbot.
Of gebruikt u AI om voorspellingen te krijgen over de markt of de economie, of om het sentiment rond bepaalde aandelen of sectoren te peilen.

Je gaat je dan haast afvragen of we in die wonderlijke nieuwe wereld van AI nog wel een BeleggersFair nodig hebben?
Zo'n fysieke plek — waar mensen koffiedrinken, tips en ervaringen uitwisselen en luisteren naar kenners — klinkt ineens nogal *old school*.

En op zich kan die nieuwe wereld — vol bots en robo-adviseurs — aanlokkelijk klinken.

Een wereld met veel mínder huiswerk en veel méér rendement.
Maar de werkelijkheid hoeft niet zo rooskleurig te zijn.
Nieuwe kansen komen nooit alleen: er zijn ook altijd risico's aan verbonden.
Vaak zijn de systemen achter een AI-advies echt nog een *black box*: het is lastig om te achterhalen hoe het algoritme conclusies trekt.
En is een advies dan wel passend voor u?

Een goede adviseur kun je gericht vragen naar zijn of haar afwegingen.
Maar dat krijg je in de *black box* van AI niet zien.
Het resultaat is bovendien lang niet altijd zo origineel of betrouwbaar als het lijkt.

En wat weten we eigenlijk over de mogelijke *bias* in een systeem?
Wat als een AI-bot — die beleggingsadvies geeft — niet door uw eigen aanbieder is ontwikkeld?
Kunt u dan bij die aanbieder terecht als de bot een slecht advies geeft?
Of als het systeem hallucineert?
En wat gebeurt er als chatbots allemaal hetzelfde soort advies gaan geven, omdat ze elkaar napraten?
Dan stuurt het algoritme de markten.
Kortom, bij wie moet u zijn als het product niet waarmaakt wat het belooft?

Als toezichthouder zien we deze kansen en risico's natuurlijk ook.
Onze boodschap vandaag is dus vrij eenvoudig: blijf heel kritisch en laat u niet te snel meeslepen.
Zeker niet als de aanbieder u gouden bergen lijkt te beloven.
Ook hier geldt: klinkt het te mooi om waar te zijn? Dan is dat het meestal ook.

AI heeft dus ook invloed op ons toezicht.
Wij staan voor eerlijke, efficiënte en transparante markten.
En daarom moeten we zowel realistisch als waakzaam zijn:

- 1) Realistisch, omdat wij als toezichthouder niet alle risico's kunnen wegnemen. Hoe risico's in de praktijk uitwerken, wordt namelijk voor een groot deel bepaald door hoe AI wordt ingezet.
- 2) En we moeten waakzaam zijn, omdat we goed in de gaten willen houden wat die innovaties doen met de markt en met de risico's voor u.

Laat ik u twee voorbeelden van die waakzaamheid geven:

- 1) Ten eerste monitoren we voortdurend de nieuwste ontwikkelingen, door te spreken met allerlei stakeholders en door onderzoek te doen.
De inzichten hieruit delen we vervolgens met iedereen, zodat ook u er uw voordeel mee

kunt doen.

Zo horen we van financiële ondernemingen dat zij meer willen doen met het personaliseren van de keuzeomgeving van apps en websites.

Dit betekent dat de inhoud, de toon, de volgorde en de vormgeving van de app of website waarmee u belegt, steeds meer wordt afgestemd op wie u bent: op uw persoonskenmerken, uw voorkeuren en uw gedrag.

De meest geavanceerde vorm hiervan heet hyperpersonalisatie.

Hiermee kunnen aanbieders uw aandacht en uw gedrag steeds gericht en efficiënter beïnvloeden.

En u begrijpt: daar zitten ook weer kansen én risico's aan. Wij vinden het belangrijk dat aanbieders hier zorgvuldig en verantwoord mee omgaan

Daarom brengen wij binnenkort een paper uit over hyperpersonalisatie.

Zodat iedereen zich hierover kan informeren.

Want het is belangrijk dat u weet dat deze beweging ook kan leiden tot tunnelvisie: u krijgt dan als belegger namelijk vooral informatie op basis van uw eerdere gedrag of uw voorkeuren.

Bovendien hebben aanbieders voor deze hyperpersonalisatie heel veel data nodig: over uw gedrag, uw voorkeuren en uw financiële situatie.

Wat betekent dit voor uw privacy? En zijn die data dan wel veilig?

Daar moet u wel van op aan kunnen.

2) Een tweede voorbeeld van die waakzaamheid, zijn de signalen die wij dagelijks krijgen.

Vorig jaar (in 2024 dus) kwamen er ruim 5.500 klachten en meldingen bij ons binnen.

Dit jaar zijn de cijfers redelijk vergelijkbaar.

[Sheet met screenshot melding]

Hier ziet u een voorbeeld van waar zo'n melding over kan gaan:

Je wordt ongevraagd toegevoegd aan een appgroep, door een professor te noemen wordt er vertrouwen gekweekt en ze beloven je een mooie bonus als je je registreert en een Wallet opent op een bepaalde website.

Vervolgens word je begeleid bij het instellen van je Wallet en ze vragen je om screenshots en walletadressen.

De communicatie is opvallend gestructureerd en promotioneel.

Dit soort meldingen hoeven niet per se over AI te gaan, maar gaan vaak wel over nieuwe producten, zoals crypto, *boiler rooms*, et cetera.

Oplichters gebruiken hiervoor steeds meer nieuwe, digitale vormen.

Denk aan zoals dating- of recoveryfraude.

Ook oplichting door iemand die zich voordoeft als een bekende Nederlander blijft een probleem.

Er wordt zelfs fraude gepleegd door mensen die zich voordoen als medewerker van de AFM!

En helaas kunnen dit soort frauduleuze berichten dankzij gebruik van AI nog geloofwaardiger overkomen.

Laat ik daarom garanderen dat hier een échte AFM'er voor u op het podium staat!

En ik ben niet in m'n eentje gekomen.

Mijn collega's staan hier vandaag speciaal voor u met een eigen AFM-stand.

Zij ontmoeten u daar graag, om uw vragen te beantwoorden met betrouwbare informatie en om naar uw ervaringen te luisteren.

Ook hebben zij vandaag twee snelcursussen gegeven over de kunst van slimmer beleggen.

Uw signalen zijn dus cruciaal voor ons toezicht.

Als wij bijvoorbeeld meldingen krijgen over beleggingsdiensten zonder vergunning, doen wij – of een buitenlandse toezichthouder – daar onderzoek naar.

Per jaar komen zo'n 150 aanbieders zonder vergunning op onze waarschuwingslijst terecht.

Dit jaar zitten we al op ruim 130.

De lijst staat op onze website, dus kijk daar dus vooral op!

Dames en heren,

een betrouwbare kapitaalmarkt kan niet zonder rust, reinheid en regelmaat - hoe spannend en avontuurlijk AI en andere innovaties ook zijn.

Want alleen op een betrouwbare markt kunt u verstandig, met plezier en met rendement beleggen.

Als AFM houden wij elke dag toezicht op die markt en dragen we zo bij aan uw financiële welzijn.

Maar dat kunnen we niet alleen.

Daar hebben we uw scherpe blik en gezonde verstand bij nodig.

Dus komt u iets tegen, waarvan u denkt dat het niet pluis is?

Of wilt u meer weten over ons werk en wat we voor eerlijke en transparante financiële markten kunnen betekenen?

Pak de telefoon, stuur ons een bericht (scan deze QR-code) of kom vandaag naar mij of een van mijn collega's toe.

Dan houden we samen onze kapitaalmarkten zo betrouwbaar mogelijk.

Dank u wel!